

اندیشه سیاسی محمد مهدی شمس الدین

دکتر مجید مرادی

تهیه: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی

www.ketab.ir

مرادی، مجید، ۱۳۴۹-

اندیشه سیاسی محمدمهدی شمس‌الدین / مجید مرادی؛ تهیه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۱.

۱۷۶ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۲۹۴۳. کتاب‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی؛ ۴۷۳.

کتاب‌های پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی؛ ۶۳) (سیاسی - اجتماعی. اندیشه سیاسی)

ISBN 978-964-09-2485-3

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۶۵]-۱۶۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

نمایه.

۱. شمس‌الدین، محمدمهدی، ۱۹۳۱-۲۰۰۱م. - دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی. ۲. اسلام و

سیاست. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده علوم و اندیشه

سیاسی. ب. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷/۴۸۳۲

BP ۲۳۱

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۰۷۶۶۷۴

۱۴۰۱

کتاب‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی/۴۷۳

کتاب‌های پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی/۶۳

www.ketab.ir

موضوع: سیاسی - اجتماعی (اندیشه سیاسی)

گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۹۴۳

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۹۱۰

اندیشه سیاسی محمد مهدی شمس الدین

- نویسنده: دکتر مجید مرادی
- تهیه: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی/ پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ اول: ۱۴۰۰ • شمارگان: ۲۰۰
- بها: وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷/ ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵-۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وبسایت: www.bustaneketab.com

یا قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستار: محمد رضا منصفی سروندانی
- اصلاحات حروف نگاری: الهه سادات طباطبائی • صفحه آرایی و استخراج نمایه: حسین محمدی • نمونه خوانی: محمد وکیلی
- کنترل فنی صفحه آرایی: سید رضا موسوی منش • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده سازی: حمید رضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

رئیس مؤسسه
محمد باقر انصاری

فهرست مطالب

.....	سخنی با خواننده	۹
.....	مقدمه	۱۳
.....	فصل اول: زندگی و آثار علمی	۱۷
.....	۱. زندگی و زمانه	۱۷
.....	۲. زندگی علمی و فعالیت‌های فکری و اجتماعی	۱۸
.....	شمس‌الدین در لبنان	۲۸
.....	برآمدن جنبش امل	۲۹
.....	شکل‌گیری حزب‌الله	۳۱
.....	۳. گزیده آثار	۳۵
.....	نظام‌الحکم و الاداره فی الاسلام	۳۵
.....	السلم و قضایا الحرب عند امام علی عليه السلام	۳۶
.....	بین الجاهلیة و الاسلام	۳۶
.....	العلمانیة: تحلیل و نقد للعلمانیة محتوی و تاریخاً فی مواجهة المسيحية و الاسلام و هل تصلح حلاً لمشاكل لبنان؟	۳۷
.....	جهاد الأمة	۳۸
.....	التطبيع بین ضرورات الأنظمة و خيارات الأمة	۳۸
.....	فی الاجتماع السياسی الاسلامی: المجتمع السياسی الاسلامی محاولة تأصيل	۳۹
.....	فقهی و تاریخی	۳۹

اندیشه سیاسی محمد مهدی شمس الدین

۴۰		فقه العنف المسلح فی الاسلام
۴۳		فصل دوم: زمینه‌های ذهنی و عینی تحول اندیشه شمس الدین
۴۳		زمینه‌های عینی
۴۳		مرحله اول حیات فکری سیاسی شمس الدین
۴۳		برزخ فضای سنتی و جنبش الحادی
۴۵		فروپاشی خلافت عثمانی
۴۵		شکل‌گیری جریان سکولار در جهان اسلام
۴۹		مرحله دوم حیات فکری سیاسی شمس الدین
۵۸		زمینه‌های ذهنی
۵۸		آشنایی با اندیشه نائینی
۶۱		تنوع مذهبی و طایفه‌ای لبنان
۶۸		اختلاف میان حزب الله و جنبش امل
۷۰		بازیابی و بازخوانی عهدنامه مدینه
۷۳		فصل سوم: منابع اندیشه سیاسی شمس الدین
۷۳		اجتهاد در منابع شناخته‌شده استنباط
۷۴		اجتهاد در منطقة الفراغ تشریعی
۷۷		واقعیت
۷۹		مقاصد شریعت
۸۲		کاستی‌های روش شناختی اجتهاد سنتی
۸۳		فصل چهارم: مسائل و مؤلفه‌های اندیشه سیاسی شمس الدین
۸۳		مفهوم و هدف سیاست
۸۵		دلایل وجوب حکومت
۸۹		دلایل عقلی

فهرست مطالب

۹۲		دلیل نقلی
۹۴		دولت مطلوب
۹۶		جامعه مدنی
۹۸		مبانی فقهی و کلامی نظام سیاسی ولایت امت بر خویش
۹۸		اصل عدم ولایت
		تعطیل مبانی کلامی نظریه‌های قدیم دولت اسلامی (امامت و خلافت) در
۱۰۲		عصر حاضر
۱۰۴		انعطاف احکام مربوط به امور غیرعبادی
۱۰۶		تفکیک میان احکام تشریعی و احکام تدبیری
۱۰۸		ولایت امت در منطقه الفراغ تشریعی
۱۰۸		عرفی بودن قدرت
۱۱۴		معطوف بودن امر و تکلیف حکومت به امت
۱۱۴		ضرورت و الزامی بودن شورا
۱۱۶		ساختار نظام سیاسی اسلامی (ولایت امت)
۱۱۷		امت
۱۲۱		نهاد امارت
۱۲۲		نهاد قضا
۱۲۶		نهاد پارلمان
۱۲۷		نهاد فقاها
۱۲۹		سیاست داخلی
۱۳۰		تحزب و جبهه‌بندی‌های سیاسی
۱۳۱		حدود معارضه و آزادی‌های عمومی
۱۳۳		آزادی عقیده
۱۳۸		کنش سیاسی
۱۳۸		مشارکت در سایه حکومت جور

اندیشه سیاسی محمدمهدی شمس‌الدین

- ۱۴۱..... زن در نظریه ولایت امت
- ۱۴۵..... اقلیت‌های دینی
- ۱۴۷..... حقوق شهروندی
- ۱۴۹..... سیاست مالی
- ۱۵۱..... سیاست خارجی
- ۱۵۱..... دولت اسلامی و مسلمانان خارج از دولت
- ۱۵۳..... ماهیت دفاعی جنگ در اسلام
- ۱۵۸..... اصل پناهندگی سیاسی
- ۱۵۹..... نتیجه‌گیری
- ۱۶۵..... کتاب‌نامه
- ۱۶۹..... نمایه آیات
- ۱۷۰..... نمایه اعلام

سخنی با خواننده

پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی، نویدبخش حضور فعال دین در عرصه‌های سیاسی اجتماعی بود. این ایده، در سطح ملی ترسیم‌کننده هویت دینی ملی و حیات سیاسی اجتماعی ایرانیان و در سطح فراهلی تبیین‌کننده ضرورت بازسازی تمدن اسلامی و اعاده هویت و عزت به مسلمانان در دوران معاصر بود. ترسیم هویت دینی ملی و تلاش برای بازسازی تمدن اسلامی، پرسش‌ها و معضلات جدیدی را در دو سطح مذکور به وجود آورد که مباحث دینی و دین‌داران در عرصه علوم و مراکز علمی با آن به طور جدی مواجه نشده بودند. پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها و معضلات، بی‌تردید نیازمند بازنگری در جهانی و بینش حاکم بر علوم رایج انسانی و اجتماعی در کنار بازگشتی روش‌مند و نقادانه به سنت فکری است. این بازنگری ضمن فراهم ساختن زمینه‌های لازم برای بهره‌گیری از توانمندی‌های سنت و دانش سنتی، امکان استفاده از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم جدید را در دوران معاصر به ارمغان می‌آورد؛ بنابراین وظایف مراکز علمی و پژوهشی در جمهوری اسلامی بسی سنگین است. این مراکز ازسویی، رسالت پاسخ‌گویی به پرسش‌ها و معضلات فکری را برعهده دارند و ازسوی دیگر، به فرهنگ‌سازی و تولید فکر و اندیشه به عنوان عناصر و لوازم اصلی احیای تمدن اسلامی باید اولویت دهند.